

Els dimarts del senyor F.

Mercè
Canela

Col·lecció L'Elefant, número 15

Dibuixos
de **Max**

Havia estat un dimarts difícil; més que difícil: fatal! Tota la culpa era de l'Andrea: sempre s'havia de fer el que volia ella i ja n'estava farta! Però s'havia acabat; aquella vegada s'havia acabat per sempre: ja no tornarien a ser amigues mai més. El que li havia sabut greu era que el Július s'hagués posat de banda de l'Andrea: allò sí que no s'ho esperava.

La Clàudia pujava per la rambla capficada i de mal humor, amb els ulls clavats a les puntes de les vambes. Potser si no hagués anat sola i enrabiada mirant a terra, no hauria vist el moneder: algú el devia haver perdut, o potser l'hi havien robat i, després de buidar-lo, l'havien llençat, com li havia passat una vegada a la seva mare. S'ajupí i l'agafà. Era petit i tenia una tanca molt estranya; va provar d'obrir-lo, però no se'n va sortir. Què en podia fer? Va estar a punt de dur-lo a la comissaria de policia,

que acabava de deixar enrere, però no es va atrevir. Se l'emportaria a casa i ho preguntaria als pares, a veure què hi deien.

A casa només hi havia el pare; l'Enric tenia entrenament de bàsquet i la mare anava directament a la universitat quan sortia de treballar. Feia segon d'arquitectura, el seu somni de tota la vida; de jove no havia pogut estudiar i s'hi havia posat ara.

Mentre berenava, va ensenyar el moneder al pare i li va explicar com l'havia trobat.

–L'haurem de dur a l'oficina d'objectes perduts –va dir ell, tot barallant-se amb la tanca–. Si no hi ha manera de saber de qui és... –va concloure, donant-se per vençut i deixant-lo sobre la taula.

La Clàudia el va agafar i va intentar de nou obrir-lo, sense èxit. Com funcionava, aquell dimoni de tanca? De sobte, mentre l'observava atentament a veure si arribava a entendre-ho, alguna cosa li va cridar l'atenció. S'hi fixà bé i va veure que a la part de baix de la tanca hi havia gravades unes lletres minúscules. L'atansà a la llum per veure-ho millor i va llegir:

Senyor F.

Rambla del Poblenou, 103

–Això és aquí mateix –va dir.

–Ja sé qui és! –va exclamar el pare–. Segur que tu també el tens vist: saps aquell home gran que té un braç ortopèdic? Compra el pa al forn de la Teresina, de vegades

ens hi hem trobat; i ella sempre li diu senyor F. A mi em tenia tan intrigat que un dia li vaig preguntar a la Teresina què volia dir, aquella «F», i ella em va assegurar que no en tenia ni idea; de tota la vida que el senyor F. havia estat el senyor F. i prou. Saps qui vull dir, oi?

La Clàudia va fer que sí: ho sabia perfectament. Quan era petita, el senyor F. li havia fet molta por, per culpa del seu braç postís acabat en una mena de grapa metàl·lica que s'obria i es tancava per agafar les coses. Ara ja no li'n feia, de por, però encara li provocava una sensació estranya, la inquietava. Per això no li va agradar gens quan el pare li va dir:

–Ja està solucionat. Quan acabis de berenar, l'hi tornes.

–Jo, l'hi he de tornar?

–I és clar. Que no l'has trobat tu?

–Però jo no puc.

–Per què, no pots? No tens pas classe d'anglès, avui, oi? –El pare es va mirar el calendari que hi havia penjat a la paret.– No, ja m'ho semblava: avui és dimarts, no has d'anar enlloc.

–És que fan aquell programa a la *tele* que vull veure.

–No comencen fins a les sis. En cinc minuts hauràs anat i tornat.

–No sé en quin pis viu –va intentar objectar ella encara.

–Mira-ho a la bústia. I, si no, pregunta-ho a la Teresina del forn: ella el coneix i segur que ho sap.

La Clàudia féu un gest de resignació, agafà el moneder i sortí de casa arrossegant els peus. No li va caldre preguntar res a la Teresina: el 103 de la rambla no tenia porter automàtic i la porta era oberta. Amb molt de compte, la va empènyer i va entrar. Tot just veure l'escala, va estar a punt de girar cua: era molt estreta i fosca, amb les parets brutes i escrostonades, la barana rovellada i els graons escantonats. No tenia gens de ganes de pujar-hi. Podia anar al forn i donar el moneder a la Teresina perquè el tornés ella quan el senyor F. anés a comprar el pa. De seguida va deixar córrer la idea, empipada amb ella mateixa: tenia dotze anys, ja no era una criatura! Quina rucada era allò de tenir por d'un home gran que l'únic que li passava era que tenia un braç postís?

Serrà les dents i mirà les bústies, que s'arregleraven, velles i grises com l'escala, a l'esquerra de l'entrada. Les anà resseguint una per una, fins que topà amb la que buscava:

Senyor F.
3r 1a

Respirà fondo i premé el botó de la llum. Una claror esmoreïda il·luminà l'escala. A poc a poc, pujà fins al tercer pis i s'aturà davant d'una porta de fusta, més baixa del normal, amb un d'aquells espells antics a sota del qual hi havia el timbre.

Encara va dubtar una mica i finalment va trucar. A dins se sentí remor de passos. La porta s'obrí i va aparèixer el senyor F., amb la seva mà de ganxo i un davantal posat.

—Bona tarda —va saludar.

La Clàudia no va contestar. Estava palplantada allà com una estàtua i no li sortia cap paraula.

—Bona tarda —tornà ell, somrient—. Et puc servir en res?

Per tota resposta, la Clàudia va allargar-li el moneder com un autòmat.

—Em sembla que això és seu.

—L'has trobat! —exclamà l'home, feliç—. Quina sort! On era?

—A la rambla.

—A la rambla? Doncs mira que l'he correguda de dalt a baix, aquest matí, i no hi ha hagut manera. M'he adonat que l'havia perdut quan he arribat del mercat (els dimarts vaig a mercat, saps?), i he sortit de seguida a buscar-lo. Però és clar: la rambla és tan gran i hi ha tanta gent! Ja havia perdut l'esperança de recuperar-lo, i m'hauria sabut greu, saps? És un record...

La Clàudia anava fent que sí amb el cap, impacient per tocar el dos. Ja havia complert; la *tele* l'esperava.

—Però, mare meva! Xerro pels descosits i et tinc aquí a la porta sense donar-te les gràcies. Passa, passa: arribes a l'hora justa: acabo de treure les galetes del forn.

L'home li havia posat la mà postissa a l'espatlla i l'empenyia suaument cap a l'interior de la casa. A la Clàudia gairebé se li va aturar el cor de l'ensurt.

—No... És que he de tornar de seguida a casa. He de fer deures... Demà tinc examen... —va intentar protestar.

Però l'home ja havia tancat la porta i continuava empenyent-la cap a dins.

–Un moment, només. M'agradaria que tastessis les galetes. N'he fet de pistatxo. T'agraden, els pistatxos?

–Sí...

–Al Ben, un dels meus millors amics, el tornen boig. Justament va ser ell qui em va regalar el moneder: és un invent seu, saps? El Ben és inventor.

–Ah, sí?

–Sí. Va idear aquesta tanca de seguretat perquè, si em robaven el moneder, no me'l poguessin obrir. En realitat ho va fer més per divertir-se que per una altra cosa, perquè si algú vol agafar el que hi ha a dins, bé pot tallar-lo, oi? Però al Ben també li agradava inventar-se coses per jugar una mica.

–Jo i el meu pare hem intentat obrir-lo i no ens n'hem sortit –va explicar la Clàudia–. Volíem saber si a dins hi havia algun document, per poder-lo tornar. Sort que al final he vist les lletres que hi ha gravades.

–Doncs és ben fàcil: mira.

El senyor F. va posar el moneder amb la tanca cap per avall, va tocar un piuet i automàticament es va obrir.

–Com s'ho ha fet? –va preguntar la Clàudia, meravellada.

–Si no el poses cap per avall, no funciona.

–I com és, això?

–No t'ho puc pas aclarir: el Ben m'ho va explicar però no hi vaig entendre gran cosa...

De sobte l'home va callar.

—Estic preocupat, pel Ben —va dir, arrugant el front—. Fa temps que no en sé res. Ni tan sols no em va enviar cap felicitació per Nadal... Espero que estigui bé!

La Clàudia l'escoltava una mica confosa. S'havia quedat parada amb el pis, que no tenia res a veure amb l'escala vella i fosca excepte, potser, per les dimensions: tan sols era una gran habitació, amb una cuina diminuta, separada de la resta per una mena de taulell; al costat de la cuina hi havia una porta, que la Clàudia s'imaginà que era el bany; al fons, la llum daurada de la tarda es filtrava a través de dos grans finestrals. Arran dels finestrals hi havia una taula i dues cadires de braços de vímet i a l'altra punta del pis, prop de la porta d'entrada, un llit gran amb una tauleta de nit. No hi havia gaires mobles més, però l'estança estava plena a vessar de llibres i d'objectes heterogenis. Un dels que li van cridar més l'atenció era un teatret de paper en miniatura que hi havia al costat de l'equip de música; representava un teatre antic, amb cortines de vellut vermell i decorats que pujaven i baixaven, i va reconèixer un dels personatges, també de paper, que hi havia a escena: un arlequí.

—T'agrada? —El senyor F. havia tret una safata curulla de galetes i l'havia deixada damunt de la taula de vímet.— Va ser el regal del Ben quan em vaig casar: és molt antic. Té quatre jocs de decorats i tots els personatges que calen per a representar obres de debò. T'agrada, el teatre?

La Clàudia es va arronsar d'espatlles: no hi havia anat gaire.

—Quan jo era com tu només havia anat a veure els pastorets —va riure ell—. No les vols tastar? —la va convidar, mostrant-li les galetes.

—És que ja he berenat... —va objectar, amb poc convenciment, ella. L'oloreta que feien li deia a crits que se les mengés.

El senyor F. n'agafà una i se la ficà a la boca.

—Mmmh! Ja sé que no està bé alabar-se un mateix, però són delicioses. És una recepta d'un amic meu...

—El Ben? —va preguntar la Clàudia.

—No, no! El Ben era un cuiner pèssim. Les galetes me les va ensenyar a fer el Nikos Kabarakis: era cuiner, i escriptor. És, vull dir; m'imagino, vaja... També fa molt temps que no en sé res, ni d'ell ni de la Dora.

—Qui és la Dora?

—La seva dona. Ni a l'un ni a l'altre no els agrada escriure cartes. Abans ens telefonàvem de tant en tant, però fa un parell d'anys que van canviar d'adreça i els he perdut el rastre... Al final he perdut el contacte amb els meus millors amics...

El senyor F. es va quedar pensarós un instant. Amb els ulls encantats, allargà el braç i va agafar una altra galeta.

—Mmmh! Boníssima! —exclamà, tornant en si—. Segur que no les vols tastar?

La Clàudia ja no pogué resistir més i en prengué una. Realment era deliciosa.

—Però seu, dona —va tornar el senyor F.—. Vols beure alguna cosa? Suc de taronja, potser? He comprat taron-

ges aquest matí al mercat: ja n'hi comença a haver de dolces. Jo també me'n faré un.

–D'acord, gràcies –va acceptar la Clàudia, i s'assegué.

–Quina sort que l'hagis trobat, el moneder! –va repetir ell, mentre feinejava per la cuina–. Em sabia molt greu haver-lo perdut. Per a mi, els records dels meus amics són una de les coses més importants. Els amics en són encara més, d'importants, és clar, però com que ara els tinc lluny...

–Jo no en tinc, d'amics –va declara la Clàudia, picant una altra galeta.

–Ah, no? –El senyor F. semblava molt sorprès.

Havia sortit de la cuina amb dos gots plens fins dalt de suc de taronja i els havia deixat damunt de la taula.

–No –va afirmar la Clàudia amb rotunditat–. En tenia, però avui ens hem barallat per sempre.

El senyor F. va arquejar les celles.

–Vols dir que no fareu les paus?

La Clàudia va negar lentament amb el cap, mentre s'acostava el got de suc de taronja als llavis.

–Jo també m'hi barallava, de vegades, amb el Ben, i amb el Nikos i la Dora, però sempre feiem les paus. Amb els amics de debò sempre trobes la manera de reconciliar-t'hi.

La Clàudia es va arronsar d'espatlles: per ella, l'Andrea se'n podia anar a pastar fang.

–Amb el Ben ens havíem discutit molt: des del dia que ens vam conèixer. Sempre volia tenir la raó, i jo

també, ho reconec, i a cap dels dos no ens agradava cedir. No era pas una bona manera de començar una amistat, i en canvi...

–Quan es van conèixer?

–Ui, fa molts anys! Jo anava pels quinze i ell no devia ser pas gaire més gran, tot i que em va assegurar que en tenia disset i, com que ja tenia una mica de barba i bigoti, me'l vaig creure. Tots dos fugíem de la guerra: jo de la que s'havia acabat a casa nostra feia pocs mesos i ell de la que acabava d'esclatar a Europa. No sé si n'has sentit parlar, però totes dues guerres van ser terribles. Tant ell com jo havíem quedat sense família, almenys sense família directa, pares i germans, i els altres no sabíem on paraven. Jo m'havia escapat d'una mena d'internat per a nens refugiats que hi havia al sud de França. Se m'havia ficat al cap anar-me'n a Amèrica, i cap la costa de l'Atlàntic falta gent!

–Tenia diners?

–Ni un duro!

–I com s'ho feia, doncs?

–M'espavilava, feia treballs: ajudava a collir fruita, feia de manobre uns quants dies, carregava i descarregava carros o camions; i la gent m'ajudava: la major part de gent que em vaig trobar em va donar un cop de mà.

–I parlava el francès?

–Sí. Ja en sabia una mica, de l'escola, i en vaig acabar d'aprendre a l'Internat. Quan ets jove aprens de pressa.

–Jo a l'escola estudio anglès, però no en sé gaire: em costa molt. I el meu germà, que té catorze anys, i que

n'ha estudiat molt més temps que jo, no en té ni idea. Per això els pares ens han apuntat a una acadèmia: diuen que els idiomes són molt importants, però jo trobo que són un rotllo...

–Sí que en són, d'importants, sí.

–Vostè parla anglès?

–Sí.

–I on el va aprendre?

–Pel carrer, a Londres. I, després, a Nova York.

La Clàudia obrí els ulls, admirada.

–Ha estat a Londres? I a Nova York?

–A Londres, només uns mesos. La guerra hi va arribar aviat i el Ben i jo vam haver de fugir. A Nova York hi vaig viure uns quants anys.

–El Ben, el va conèixer a Londres?

–No, no: ens vam trobar a França, una matinada, carregant pernils en un camió. Feia un fred que pelava i estàvem tots dos morts de gana, i l'olor dels pernils gairebé ens feia rodar el cap. Però l'amo només ens va pagar quatre rals per la feinada i ni tan sols no va ser capaç de regalar-nos un tall de pernil a cadascun. Jo vaig agafar els diners sense protestar, però el Ben es va posar fet una fúria i li va dir que allò era la meitat del que ens havia promès. L'home se li'n va riure a la cara i li va dir que, si no hi estava conforme, que anés a buscar els gendarmes i que, si volia, ja hi aniria ell mateix, a buscar-los. El Ben encara va intentar replicar, però jo el vaig agafar pel braç i me'l vaig endur si us plau per força: si ens atrapava la policia, estàvem perduts, perquè ni ell

ni jo no teníem cap paper (ni passaport, ni salconduit, ni res de res).

La Clàudia agafà una altra galeta i continuà escoltant, cada cop més interessada.

—Encara que segurament li havia salvat la vida, el Ben estava tan enfadat que d'entrada em va escridassar i em va dir de tot: que era un covard i un gallina i que si jo em volia deixar estafar, que fes el que em donés la gana, però que a ell no li prenien el pèl. Llavors jo també em vaig enfadar i li vaig dir que si ell volia jugar-se la pell, ja s'ho faria, però que s'esperés que jo fos ben lluny. Quan em va veure tan empipat, es va aturar en sec i se'm va quedar mirant; i de cop em va abraçar i jo li vaig tornar l'abraçada. Des de llavors ens vam fer amics i no ens vam separar més...

»Jo volia anar a Bordeus. Havia sentit dir que des d'allà salpaven vaixells cap a Amèrica, però el Ben tenia altres plans: ell volia anar a Londres. Londres era la ciutat dels seus somnis des que era petit i una tia de la seva mare que hi vivia els enviava paquets amb galetes i te i roba i llibres. Probablement el més útil d'aquells paquets era la roba, però el que més recordava el Ben eren les galetes (segons ell, mai més no n'havia tastat de tan bones) i els llibres, que l'ajudaven a fugir molt lluny de la duresa de la vida de cada dia. N'hi havia un que era el seu preferit: tenia unes il·lustracions on es veia una família instal·lada en una sala d'estar molt acollidora, a la vora de la llar de foc, mentre a fora plovia a bots i barrals.